

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminéc'a.

Pretulu abonamentului:	Pretulu insertiunilor:	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Nro. 2399. Pres.

Prea onoratoru protopresbiteri, si onoratei preotimi din eparchi'a Aradului.

Dóue legi noue de mare insemnatate au intratu in viétia la inceputulu lunei acesteia; un'a e *Legea penala* dela 1878, ér cealalta *Legea politiaa* dela 1879. Ambe acestea, — in unele dispositiuni ale loru, — atingu deaprópe nu numai pre preotii si poporeni nostri cá si cetateni ai statului civilu; dar ele regulandu si unele afaceri de interesu confessionalu, i-atingu si ca pre ffi si parinti ai Bisericeii.

Pentru cá onorat'a nostra preotime sè se póta orientá in mesur'a, in care atingu acele legi unele afaceri confessionali, aflámu de bine a citá aici pre scurtu, cátiva din acei paragrafi, ce-i credemu deajunsu spre a convinge pre ori cine, despre insemnatatea acestoru legi, si adeca:

Din codicele politiaa

§. 38. Cine ar intrebuintiá, spre scopuri de invetiatura, cárti séu instrumente oprite de guvernulu patriei — se pedepsesce cu arestu pana la 2 luni, si in bani pana la 300 fl.

§. 51. Celu-ce afara de biseric'a ar desonestá lucruri séu obiecte de cultu religiósé ale vreunei confessiuni recunoscute, se pedepsesce cu arestu pana la 8 zile.

§. 52. Celu ce ar calcá dispusetiunea §-lui 19 din articolulu de lege 53 1868, — dupa care nime nu se pote constringe a tiené serbatorile altei confessiuni, fiecine fiind datoriu a tiené duminicile si serbatorile confessiunei sale, — se pedepsesce cu bani pana la 100 fl.

§. 53. Celu-ce in contr'a dispusetiunii articolulu de lege 53 din 1868, ar primí in alta confessiune unu individu minorenu sub 18 ani,

se pedepsesce cu arestu pana la 2 luni, si in bani pana la 300 fl.

(Din cuprinsulu acestui §. urméza: cá fiind cunoscuta religiunea parintiloru, nici pruncii nou nascuti nu se potu botezá decâtu in religiunea parintiloru loru, ér la pruncii din casatorii mestecate baieti urméza religiunea tatalui, ér fetele religiunea mamei loru.)

§. 54. Celu ce in contra §-lui 22 din articolulu de lege 53 din 1868 ar impedeá ingroparea mortiloru in cimiteriulu comunu, se pedepsesce in bani pana la 300 fl.

§. 60. Celu-ce pre vreun pruncu cunoscutu de legitimu dupa lege, l'ar introduce in matricule de *nelegitimu*, ori din contra, pre vreunulu nelegitimu, de legitimu; séu celu-ce in urm'a decisului validu alu auctoritatii competente, in butulu provocárii ce i se face, n'ar rectificá matriculele in sensulu celoru decise, se pedepsesce cu arestu pana la o luna, si in bani pana la 300 fl.

§. 92. Celu-ce din interesu de castigu, fara a avé autorizare legala, s'ar deprinde cu doftori'a si lecuirea altor'a; — séu cine s'ar ocupá cu afacerea mositului, (ajutoriu la nasceri,) — acolo unde se afla mósie instituite si candu aceste nu s'at impedeate, — se pedepsesce in bani pana la 100 fl.

Din codicele penalu,

§. 190. Celu-ce prin espressiuni defaimatórie de Dumnedieu provóca scandalu publicu, séu impedeá ori conturba functiunile religiósé, sè pedepsesce cu arestu pana la unu anu, si in bani pana la 1000 fl.

§. 192. Celu-ce insulta pre preotulu vreunei religiuni recunoscute, cu cuventulu, cu fapt'a, séu prin amenintiare, candu acel'a se afla in functiune religiósá, se pedepsesce cu arestu pana la unu anu, si in bani pana la 500 fl.

§. 255. Candu cineva la incheierea casatoriei, facia de cealalta parte, ascunde atari impedimente séu indupleca pre cealalta parte prin astfelu de amagiri la casatoria, cari ar trage dupa sine nimicirea casatoriei, partea vinovata se pedepsece cu arestu pana la 2 ani.

§. 256. Acelu preotu, carele scie cà intre partile casatorinde existe atare impedimentu, ce ar trage dupa sine nimicirea casatoriei, si totusi cumuna pre acele parti, se pedepsece cu arestu pana la 3 ani.

§. 285. Femei'a ingrecata (insarcinata), carea ea insasi isi strica, séu uneltesce fruptulu panteceului, séu face a se strica si unelti prin altcineva, déca e necasatorita, se pedepsece cu arestu pana la 2 ani, ér fiindu casatorita, cu arestu pana la 3 ani.

Totu asemenea se pedepsece si celu-ce ar comite acestu pecatu in contielegere cu femei'a insarcinata; si déca acést'a ar face din interesu de cascigu, atunci pedeps'a se ridica pana la 5 ani de arestu.

Celu-ce fara invoirea femeii ingrecate ar causá nimicirea fetului, se pedepsece cu arestu pana la 5 ani.

§. 321. Celu-ce cu intentiune de pecatuire prin inplinirea poftii sale trupesci, séu si spre scopu de casatoria, cu puterea prin amenintari séu insielatiune, ar seduce si tiené la sine, fara voi'a ei vreo persóna de parte femeésca, — se pedepsece cu arestu pana la 5 ani.

§. 395 si 397. Matriculele bisericesci, estrasele si adeverintiele in forma autentica dupa acelea, se considera de documinte publice, ér preotii cá purtatori de matricule, se privescu de autoritáti publice.

Falsificarea de astfelu de documinte, séu estradarea si traducerea falsa, cum si falsificarea altoru asemenea documinte, se pedepsece cu arestu pana la 3 ani.

§. 411. Acelu antiste comunalu, (primariu), carele ar dá adeverintia falsa despre purtarea, séu averea cuiv'a, se pedepsece cu arestu pana la 6 luni, ér in bani pana la 200 fl. si cu perderea oficiului.

§. 460. Dispositiunile §§-loru 46 si 47 din articolulu de lege 40 dela 1868, (despre întregirea armatei); dupa care cei obligati la militia fara licentia nu se potu casatori inainte de iesirea de sub obligamentulu militaru, si respective pedepsele espuse in §§-ii 46 si 47, remanu si mai departe in valóre pentru calcatorii de lege.

Desi cele pana aici espuse, suntu numai unu estrasu fórte micu si prescurtatu din cuprinsulu aceluor legi; totusi credemu, cà chiar si numai din acést'a, onorata preotime va pricepe marea

insemnatate a acestoru legi, dar totodata si seriozitatea si rigórea lor.

Deci candu venimu a intóna pre acést'a cale acést'a importantia, nu o facemu fara destulu motivu, si fara scopu. Motivulu este cá onorat'a nóstra preotime se ajunga a cunosce numai decát, macar in partea lor principala acele legi, pentru de a le apretiuí cum se cade conform oficiului si chiamarii sacre in Biserica si poporu, adeca spre a le face cunoscute si bine pricepute poporului spre a-lu ferí de calcarea aceluor'a si de tristele si grelele urmari a le calcarii lor; ceea ce si este scopulu acestui cerculariu.

Am cugetatu a fi datori s'è dam onoratei nostre preotimi, si cu acést'a ocaziune esemplu si indemnu de interesare pentru binele sufletescu si trupescu, alu celoru incredintiati ingrigirei nóstte.

Mai de multe ori ni sa aratatu, ca unii dintre credinciosii nostrii, in unele parti suntu deprinsi la injuraturi séu sudalme urite si condamnabile; pre alocurea femeile strica fruptulu panteceului in modu ingrozitoriu, si opritu de lege; mai prin alte parti fetele tinere se amagescu, rapescu, se seducu si se nenorocescu intrandu in legaturi de casatoria nelegiuita; la alu patrulea si alu cincelea locu Duminecile si serbatorile nu se tienu dupa porunc'a lui Dumnedieu scl. scl.

Recugetandu acestea nu se pote se nu intielegemu: câte si ce felu de ocaziuni bune da preotimei nostre introducerea legiloru mai susucitate, ocaziuni cá se combata de pe amvonu cu tóta puterea cuventului, retaciri, abusuri si vitiuri (pecate) cá cele de mai susu, si inca multe alte asemenea aceluor'a, aratandu poporeniloru, ca precum legea lui Dumnedieu, totu asia si legile statului pedepsescu aspru asemenea pecate.

Dupa tóte acestea dar, comunicandu onoratei nostre preotimi cele de mai susu spre scire si orientare, o provocamu, ca atât in interesulu oficiului seu, cât si in alu poporului incredintiatu pastoririi sale, se-si procure, si se studieze cu deamenuntulu atinsele doue legi, apoi la ocaziuni, si deosebi in serile cele lungi de iérna, se invetie si pre poporu dispusetiunile ce-lu atingu mai deaprópe. Ér pana ce vor fi in stare a face acést'a, deocamdata sè-si insusiasca bine macar casurile cuprinse in acestu cerculariu alu nostru, si se-si faca detorinti'a facia de poporu, — macar in acést'a privintia si mesura, astfelu încát nici despre unulu se nu se pota dice, ca ar fi remasu in nepasare, lasandu pre credinciosi in nesciintia, si pecatu, espusi urmariloru grele.

Provocamu mai departe pre prea onoratiu protopresbiteri, cá se fie cu buna atentiune, si se controleze pre preotime in acést'a privintia;

provocamă în fine, pre toți preoții de zelu și înțelegința superioară, ca până la proximele conferințe îndatinate a se ținea cu preoții și învetiatorii, se estraga paragrafi cei mai de însemnatate, și se-i prelăga celorlalți preoți și învetiatori, ăr preoții și învetiatorii luându cunoscința de acele prelegeri, la ocașuni bune, anume în serile de iărna, sè le esplice poporului la întielesu.

Mai îndatorându pre prea onorării protopresbiteri, că din cerculariulu acest'a se distribue fiecarui preotu și învetiatoriu câte unu esemplariu, spre scire, orientare, și acomodare, cu binecuvântare arhierăscă am remasu

Aradu 12. Septembrie 1880.

Alu vostru

de binevoitoriu:

Ioanu Metianu *m.*p.*

Episcopulu Aradului.

C u v e n t a r e

pentru duminică a XVI-a după Rosalie.

Dedicată Pré Santiei Sale, Ilustrisimului Domnu

IOANU POPASU

Episcopulu Caransebesiului.

„Unu omu ôre carele ducendu-se departe chiamat'au pre slugile sale și le-a datu loru tóta avuți'a sa.“ (Mat. XXV. 14.)

Se întempla adese ori Iub. A. că medicii voindu se vindece pre bolnavi amesteca medicamentele sale cele amare cu cele dulci, cele slabe cu cele tari, cele uleôse și anevoia de luatu cu altele usiôre și aromatice. Pulberile diverse mai nici odata nu le întindu bolnavului gôle, ci înveluite în ceva. Facu așa, ca bolnavulu se nu se scârbăscă de medicamentele loru amare și neplacute, și astfelu trud'a loru se devina zadarnică.

Asia facea și mânt. nostru Cristosu. Învetiatorile sale mântuitoare le îmbracă adese în parabole, în asemanări frumoșe și neîntrecute, cari prin farmeculu loru și acuma ne atragu și ne desfătăza. Facea așa Mânt. nostru, pentruca acestu modu de vorbire este mai usioru de priceputu, și se întipăresce mai adencu în memori'a fiăcarui omu, dar apoi mai posedă și aceea însusire, că printr'ensulu se potu sbiciui smintele și scaderile fara ca se se atingă persôn'a. Parabol'a în multe privințe e asemenea oglindei. Privesci în oglinda. Ti-vedi fati'a ta și scaderile ei. Cetesci parabol'a. Se oglindéza întrens'a înternulu teu și prin asemanare i-cunosci smintele.

O asemenea parabola frumoșă amu auditu noi cetindu-se din St. Evangelia de astadi. „Unu omu ôre carele ducendu-se departe chiamat'au pre slugile sale și li-a datu loru tóta avuți'a sa.“

Fiinduca apoi acésta parabola cuprinde în sine adevăruri mântuitoare, fiindcă din ea vedem a avea ce pecatu mare face, și ce osândă lu-astépta pre celu ce se lenevesce întru a conlucrá cu darurile lui Ddieu, veniti se vi aretu astadi *cari sunt aceste daruri*, ca cunoscendu le se înmultiti meru talantulu încredințiatu voue spre chivernisire, și așa se vi eluptati aci pre pamentu o fericire durabilă, éra în ceriu recunoscința și mântuire vecinică.

Ni spune evangeli'a de astadi, că unu omu ôrecarele voindu se mérga departe a chiamatu pre slugile sale, și li-a încredințiatu tóta averea sa. Din sumele însemnate, ce le-a primitu aceste slugi spre chivernisire se vede apriatu încrederea cea mare a stapanului. Se mai cunôsce înse și întieptiunea cea rară a lui, că-ci nu a datu deopotrivă la toți, ci unui'a i-a datu cinci talanti altui'a doi și altui'a numai unulu. Ôre de ce a împartitu densulu averea sa atât de osebitu? A bună sama pentruca cunôscea de ajunsu pre slugile sale și însusirile loru, deci a datu *fiăcaruia după puterea lui*.“

Trecendu multu tempu și reintorcendu-se la alé sale a cerutu sam'a slugiloru despre banii încredințiatu loru spre chivernisire și aflându, că cei doi d'antai prin sirguintia și lucrare au indoitu sumele concredite loru, éra că celu din urma n'a înmultitu de felu talantulu, pre acei'a îi-a remuneratu, pre acest'a înse l'a pedepsitu, Acest'a este pre scurtu cuprinsulu parabolei.

Înse Iub. A. precum a facutu stapanulu acest'a cu slugile sale, tocmai așa face stapanulu nostru, Ddieu cu noi. Elu, Facetoriulu ceriului și alu pamentului, ne-a alesu pre noi ômenii dintre tôte fapturile sale, ca se-i servim cu credința, și se-lu iubim. Elu stapanulu universului ni-a concreditu noue o avere scumpă a sa. „*Cresceti și ve înmultiti și impleti pamentulu, și-lu stapaniti pre densulu* (Fecer. I 28.) De aci se vede marimea și pretiulu averei concredite grijei și lucrării nôstre. Întregu pamentulu ni l'a datu spre chivernisire. Înse a datu *fiăcarui'a după puterea lui*. Unui'a i-a datu mosii estinse altui'a capitale însemnate, acestui'a diregatoria, acelu'i'a maestria. Toti însa au un'a și aceeași datorința: a înmultu talantulu.

Celu ce are mosii, a primitu talantu din manile lui Ddieu. Decă din lene ori nepăsare ori usiurătate nu o va lucra cum se cade, decă o va neglija, va ascunde talantulu. Éra decă o va lucra cu sirguintia și neobosire va avea de prisositu pentru sine și pentru ai sei, va înmultu

talantulu. Celu cu capitale inca a primitu talantulu din man'a darnica a Creatoriului. Déca densulu va fi sgârcitu si camatariu, va fi asemenea vamesiloru, va ingropa talantulu ca si sluga vicleana. Éra déca va intrebuintiá banii sei amesuratu precepteloru lui Ddieu, déca va milui pre seraci, pre veduve si pre orfani, déca va contribui la inaintarea neamului seu, la inffiorirea patriei sale, va fi sluga buna si credintiósá, va inmultu talantulu, se va mantui. Celu ce are diregatoria are multu daru dela Ddieu, are talantu. Déca va abusá de acésta diregatoria, déca o va luá dreptu mijlocu spre implinirea patimiloru spurcate, cum sunt avariti'a, isbând'a si trufi'a, atunci este o sluga lenesia si vicleana, atunci ingrópa talantulu. Déca inse in diregatori'a sa va face dreptate fiacarui'a fora privire la fatia, déca va lati moralitatea, va pazi ordinea, va ocroti dreptatea, va scuti virtutea, atunci va fi o sluga vrednica a lui Ddieu, va inmultu talantulu. Maestrulu inca are talantulu seu, maestri'a. Déca o va lucra fara scaderea cuiva si lucrand va perfectiuna-o, inmultiesce fara indoiala talantulu. Prin lene si insielare inse lu-ascunde pre elu.

Acestu pamentu inse cu tóte comorile sale pusetiunile cele mai multe omenesci cu tóta splendorea si poterea si avuti'a loru sunt nimicu pre langa alte daruri maretie si mari, cu cari a impartasitu Parintele nstru cerescu pre unulu fiacarele dintre noi. Sunt aceste darurile firesci si cele spirituali.

Darurile firesci le aducemu Iub. A, cu noi pre lume nascendu-ne. Firea ca o mama iubitoria le sadescé in trupurile nóstre. Sunt neinseminate, neveduite, ma chiar ascunse la inceputu. Sunt ca sementi'a de musitariu picata pre pamentu. Cu crescerea nóstra inse crescú impreuna si ele, si totu mai multu se desvólta, si se marescu intru noi. Me intrebati, cari sunt aceste daruri firesci? Sunt facultatea vorbirii si a judecarii, sciinti'a, sanatatea, tari'a, frumsetia si altele. Nu le posedu inse ómenii toti deopotriua, ci fiacare dupa poterea lui, unulu in mesura mai mare, altulu in mesura mai mica. Asia se distingu unii prin mintea loru agera, altii prin vorbire frumósá, acesti'a prin sanatate si taria, acei'a prin sciintia, mai altii prin frumsetia. „Éra tóte aceste le lucréza unulu si acelasi duchu impartindu deosebi fiacarui'a pre cum voesce“ (I. Cor. XII. 11.) séu dupa cum dice evangeli'a da fiacaruiua dupa poterea lui.

Darulu este deci datu, si omulu are numai se conlucre cu densulu. Astfelu celu cu sciintia are mijlocu de fericire si mantuire, are talantu. Déca sciinti'a sa o intrebuintiéza intieptiesce déca o pune in servitiulu patriei si la dispuseti-

nea deaprópelui in modu desinteresatu, déca servesce printrens'a neamului seu luminandu-lu indreptandu-lu si nobilitandu-lu, inmultiesce fara indoieála talantulu, si e siguru de mantuirea sa. Era déca din contra sciinti'a sa o intrebuintiéza reu, déca printrens'a strica pacea publica a tierei sale, pacea sufletésca a deaprópelui seu, moravurile bune ale natiunei sale, clatinandu-i credinti'a si sadindu nemoralitate in sinulu ei, unulu ca acel'a cu manile sale si-sparge patri'a, ucide pre deaprópele seu, si pregatesce cu mani sacrilege lantiurile robiei pentru natiunea sa; unulu ca acel'a ingrópa talantulu, si-si perde sufletulu seu.

Celu sanatosu pazindu cu scumpetate darulu primitu din manile Creatoriulu si-va cautá cu tigna de ale sale, va seversi cu inlesnire ocupatiunea sa, va agonisi de prisositu pentru sine si pentru ai sei si urmandu chiamarii sale de crestinu va aliná dorerea, va sterge lacremile, va usiura sórtea apesatória a deaprópelui nepotintiosu, a veduvei lipsite, a orfanului delasatu. Asia apoi va fi unu membru folositoriu alu societatii, unu frate adeveratu alu seraciloru, o sluga credintiósá a lui Ddieu, cu unu cuventu va inmultu talantulu. Din contra nesocotindu darulu scumpu alu sanatatii, ce face elu? Ah! fratilor elu se ucide pre sine, si-si pierde sufletulu seu. Usiuretatea si nesocotinti'a lu-ducu in bratiile desfreului. Elu schimba cursulu naturei prefacendu diu'a in nópte si nóptea in di. Elu se indésa cu mancari, se otravesce cu beuturi spirituóse, se resfatia in desmerdari. Prin influintiele lor stricatióse sanatatea lui slabescé. Cu ea dinpreuna poterile lu-parasescu. In locu de a vietui, elu vegetéza numai ca unu pomu neroditoriu, pana când vine diu'a, sosescé ór'a, or'a infricosiata a mortii desperate, când apoi sufletulu patatu este aruncatu in intunereculu celu din afara!

Ddieu ti-a datu tie unu daru maretiu, celu mai inaltu daru firescu, darulu de a vorbi. Asia dara ti-a datu unu talantu insemnatu cu carele lucrandu poti se castigi mantuirea. Déca vei intrebuintiá tu darulu acest'a spre grairea de reu a deaprópelui, spre clevetirea si hulirea lui, déca faci tu din darulu acest'a unu mijlocu mârsiavu de seducere, de mintiuna, de juramentu strimbu, atunci in locu se-ti folosésca, ti-aduce osânda sigura. Tu ingropi talantulu. Esti o sluga vicleana si lenesia. Déca inse vei folosi darulu acest'a spre a grai adeverulu si a apará dreptatea, déca vei mangaiá pre celu intristatu, vei indreptá pre celu retacitu, vei sfatui bine pre celu strimtoratu, déca fiindu ocaritu vei rabda, fiindu prigonitu vei binecuventa, fiind hulitu te vei roga, atunci inmultiesci talantulu si primesci fara indoieála laud'a: „bine sluga buna si credinciósa de putinu ai fostu credinciosu preste multe te voi pune.“

Urmandu darului inmultiesce omulu talantulu. Asia a facutu Moisi, asia Samuilu, asia prorocii toti, asia Stii, Apostoli. Au primitu daruri si le-a inmultitu, Dar cum le-a inmultitu? Lucrandu amesuratu precepteloru lui Ddieu. A lucra avee dupa aceste precepte, este a inmultu avee darulu.

Va dice inse cineva: Dara eu ce talantu se inmultiescu, eu carele n'am primitu nici unulu? Eu nu posedu nici avere, nici deregatoria, nici maestria, nici mosii, nici sciintia, ba inca si sanatatea mi-lipsesce si poterile m'au parasitu. Ddieu nu mi-a impartasitu nici unu daru, nici unu talantu, ca se negutietorescu cu densulu. Nu e deci mórtea mea vediuta si osand'a mea sigura?

O frate! o crestine! Te amagesci cumplitu când graesci asia. Hulesci pre celu atotu prea bunu, când negi primirea daruriloru sale. Au dóra numai la cele trecetórie cauti? Privesce inlauntrulu teu si vei admirá cu Apostolulu adencimea bogatiei si a intieptiunei si a sciintiei lui Ddieu. Au nu ai tu unu sufletu nemuritoriu? Si nu se ingrijesce de densulu Ddieu ca o mama de fiulu seu? Au nu a impartasitu Elu sufletulu teu cu cele mai bogate daruri? Aceste inse sunt darurile cele mai inalte, darurile duhovnicesci.

Darulu celu mai pre susu de tóte darurile câte ti le-a datu tie o omule! bunulu creatoru este darulu santu alu crestinatatii. In St. botezu sigilulu darului Duhului santu s'a imprimatu in sufletulu teu lasandu urme nescerse dupa sine. Sci tu inse ce ai primitu prin acestu daru? Tu nascendu-te erai unu viu-mortu. Precum in ceara curata se cunoseu urmele maniloru nespelate, asia pecatulu stremosiescu a lasatu urme vediute in sufletulu teu: Urm'a osánde, urm'a mortii vecinice. Ca se le spele Ddieulu mileloru a trimisu pre unulu nascutu Fiiulu seu. Chinurile lui a facutu din destulu dreptatii dumnediesci. Sangele lui curgendu pre altariulu crucei a spalatu urm'a intinatiunei stramosiesci. Tu ai devenitu o fiintia noua, o fiintia chiamata acum a moscení imperati'a ceriului. Vedi abundanti'a darului. Dara Ddieu, carele te-a alesu din milióne de fiintie, carele te-a inzestratu cu unu sufletu nemuritoriu, si ti-a datu darulu crestinismului fiindu insasi dreptatea ti-a datu tie si o voia libera. Ca unu iubitoriu de ómeni elu voesce mantuirea ta, cà-ci dice: „nu voescu mórtea peccatosului, ci se se întórca si se fia viu“ (Ezech. XVIII. 23.) Ce mai lipsesce deci? Lipsesce ca se voesci si tu. Precum mosi'a ce ai primit'o in moscenire dela parintii tei nu-ti aduce nimicu fora de lucru, fara grija si sudóre, asia si mantuirea pre langa totu darulu crestinatatii nu o poti castigá fara de vointi'a ta. Privesce crestinismulu ca o mosia scumpa, ce ai eridit'o dela Fiiulu lui Ddieu. Lucrandu tu acésta mosia cu

sirguintia, implinindu poruncile lui Ddieu cu scumpatate si profesandu invetiaturile fiului seu cu totdeadinsulu, ai inmultitu talantulu, te mantuesci. Déca calci aceste porunci ce te-ai facutu? Unu despretiuitu in viéti'a acést'a, unu osanditu in ceea lalta.

Ddieu ti-a datu tie credintia. Ascultandu cele ale credintiei inmultiesci talantulu, te mantuesci, din contra facendu, negligi darulu crestinatatii, te osandesci. Ddieu ti-a datu tie se cultivezi virtutea nadejdei. Asteptandu tu tare implinirea celor promise de densulu prin scripturele sale descoperite te mantuesci, inmultiesci darulu. Punendu-ti tu inse speranti'a numai in puterile tale, in agerimea mintii tale, in spriginulu amiciloru si cunoscutiloru tei, ti-ai ziditu cas'a pre nasipu, negligi darulu, te osandesci. Ddieu lasandu-te se te nasci crestinu, te-a creatu pentru iubire. Urmandu tu acestu daru dumnediescu, iubindu pre Ddieu din totu sufletulu teu si pre deaprópele teu ca insusi pre tine, vei audi mangaitórele cuvinte: „*sluga buna si credintiósá intra intru bucuri'a Dlui teu*“ Din contra déca vei negligá darulu, déca sufletulu teu va fi impetritu si tu vei stinge in inim'a ta iubirea prin lacomia, prin crudime, prin netolerantia, prin insielatiune; déca tu nu vei pazi poruncile lui Ddieu si pre deaprópele teu lu-vei uri, lu-vei dusimani, lu vei prigoni, lu vei pismui si eleveti, tu esti o sluga vicleana, si ce te ascepta e osand'a vecinica.

Da! aceste trei virtuti ceresci: credinti'a, nadejdea si dragostea suntu mijlócele cu cari lucrandu dobandesce omulu mantuirea. Ca si trei riuri, ce isvorescu din unulu si acelasi isvoru si pereurgendu tieri intregi, si-impreduna apele loru in marea, catra carea alergu ne contenitu, tocmai asia aceste trei virtuti isvorescu din bai'a botezului si conducu pre crestinu prin viéti'a acést'a trecetória la imperati'a ceriului.

Din tóte cele ce ati auditu adi dela mine ati potutu cunósce Iub. A. cari suntu darurile ce le am primitu din man'a lui Ddieu. V'ati potutu convinge cà fiacarui'a din noi s'a datu câte unu daru inaltu. Nu diceti deci, cà n'ati primitu daruri, nici nu revniti dupa cele neprimite, negligandu pre cele primite, ci fia carele se lucreze cu darulu celu primitu. „*De are cineva prorocia se prorocésca dupa mesur'a credintiei, celu cu slujba se caute ale slujbei, celu ce invétia se caute ale invetiaturei celu ce îndemna se caute de indemnare, celu ce daruesce se daruiésca cu simplicitate, celu ce stapanasce se fia cu silintia, celu ce miluesce se o faca cu bunavointia*“ (Rom. XII. 6—9.)

Sciindu acuma ca fiacarui'a din noi s'a datu câte unu daru pretiosu, ve indemnu cu Aposto-

lulu: „imblati cu vrednicia dupa chiamarea cu carea sunteti chiamati“ (Efes. IV. I.) Lucrati necontentiti cu darulu primitu si-lu inmutilti pre elu. „Fericita e slug'a acea pre carea viindu Dlu o va aflá facendu asia“ (Mat. XXIV. 45.) Plat'a sa va fi mare la ceriuri. Elu se va indulci de vederea Ddieului seu. Elu va audi cuvintele fericitorie: „bine sluga buna si credintioasa de putienu ai fostu credintiosu preste multe te voiu pune intra intru bucuri'a Domnului teu“ Aminu.

Stredistea mica 6 Septemvre 1880.

Mihaiu Juica

presbit. or rom.

D i v e r s e.

* **Alegeri la congresu.** In partile diecesei Aradului apartinetoriei jurisdictionei consistoriului oradanu s'au alesu urmatorii deputati congresuali, si anume: In cerculu Orade-Pestesiu dep. preotiescu: par. prot. Simeonu Bica, in cerculu Vascau-Beiusiu par. prot. Elia Moga, in cerculu Tinc'a-Beliu par. Petru Suci, asesor referinte, ér mireni s'au alesu in cerculu Oradea mare dlu Nicolau Zigre, avocat si secr. consist. in cerc. Pestesiu dlu Ioan Pap not. cottensu; la Vascau dlu Paulu Fassie jud. reg.; la Beiusiu dlu Paulu Papp, avocat; in cercurile Beliu si Tinc'a dlu avocat Dringonu.

* **Monumentulu** maretin de marmora albu, destinat a se innaltia neuitatului nostru *Alesandri Papiu Ilarianu* a sositu aici in 4 ladi dela *K r e u z n a c h* din Prussi'a renana. Elu costa preste 2 mii fl. Academi'a insarcina pe membrii sei Baritiu si Hodosiu cu asiedierea lui. „Observat.“

* **Bibliografia.** „*Genes'a evangeliloru*“, studiu biblicu de *Simeon Popescu* este titulu unei carti aparute in tipografi'a archidiecesana. Editiune separata din „Telegraful Romanu.“ Oplu are de substratu o prelegere tienuta in Leipzig 1874 de Dr. Chr. Luthardt, si este lucratu cu multa ingrigire. De aceea lu-recomendamu in deosebita atentiune tuturoru barbatiloru nostri, cari se ocupa de sciintiele teologice.

* **Muntele celu mai inaltu din lume** s'a descoperitu de curendu si se numesce Hercules, in insul'a Noua Guinea (celu mai mare arhipelag in Oceanulu pacific: consista din insul'a principala cu acelasi nume si de grupele miciloru insule ce o incunjura, avendu o intindere de 716,000 kilometre sau 13,000 mile patrate.) Acelu munte are o inaltime de 32,786 de picioare, sau aprosimativu 5460 stangeni, pe când muntele Everest din Himalaya, care era privit pana acum de celu mai inaltu nu are de cât o inaltime de 29,002 picioare. „Hercules“ este situatu cam in centrulu insulei. si descoperitoriulu lui, capitanulu L. A. Lawson, raportéza, cá urcandu-se pe densulu impreuna cu unu altu omu, la inaltimea de 25,314 picioare, a inceputu se-i curga sange din nasu si din urechi, astfelu cá nu le era de ajunsu se respire aerulu, ei erau nevoiti se-lu inhape. „Resb.“

* **O cauza de nebunia.** Diuarului „Cultur'a“ din Pitesci se escrie din Constantia urmatoarele: In un'a din dilele septemanei trecute s'a adusu la spitalulu din localitate o femeia esaltata in etate ca de 35 ani, mama a cinci copii. Barbatulu acestei femei, turca ca si dens'a, naréza elu ensusi caus'a smintirei ei. „M'am insuratu — dice elu — cu acésta femeia de mai multi ani. Traimu o viétia fericita iubindu-ne si cautandu a multiami unulu pe altulu. Unu frate alu meu mai mare inse móre, lasandu impreuna cu femeia, cátiva copii, si o buna avere. Averea fratelui meu ispitindu-me, usai de dreptulu ce ni-lu da religiunea nóstra, care este de a avé mai multe femei, insurandu-me cu cumnata mea si aducand'o in casa impreuna cu copiii sei. Peste cáteva dile biét'a nevésta mea dantain a inebunitu din caus'a gelosiei.“ Nebuni'a acestei femei érá furiósa; ea strigá in acésta esaltare: „Nu voiu pe barbatulu meu, elu s'a insuratu cu alt'a, nu-lu mai vreu, nu-lu mai iubesbu, vreu se me despartu de elu“ si dupa acést'a incepea a ríde si in urma a plange.

* **Unde dai si unde creapa.** Sub acestu titlu diarulu Romani'a Trans-Dunareana, care apare in Tulcea, naréza urmatóri'a nostima aventura amorósa: Unu oficeru se inameréza cucu de o dobrogeanca, d-sióra X.; mai cu curte mai cu bordou elu ajunge a fermecá anim'a d-siórei X., care nu lipsea niciodata de la feréstr'a, pe unde era se tréca oficerulu, si oficerulu nu lipsea niciodata de a trece macaru de diece ori pe di, pe sub acea feréstra. Pentru a putea inse patrunde in laintrulu locuintei, oficerulu imaginéza a se imbraca in haine próste si a se tocmi sarvitoriu macaru pentru 24 óre in cas'a d-rei X., ceea ce si face in un'a din dile. In diu'a urmatória o multime de lume fú atrasa inaintea locuintei d-siórei X., unde parintele, mum'a, matusi'a dimpreuna cu tóte servitórele din case, ocarau, tipau, strigau, se repedieau la noulu servitoriu pentru a-lu dá pe usia afara. Politi'a interveni numai de cât si servitoriulu fú redicatu si inchisu. Atunci se descoperi lucrulu. D-siór'a nu recunoscú pe oficeru astfelu schimbatu si, cand elu in calitate de servitoriu se aruncá la picioarele iubitei, versandu focu si amoru, d-sióra X. se infuriá de acést'a cutezantia, mai alesu cá nici una nici doue ea fú luata in bratie. Dar oficerulu se silea a o incredintia, cá elu e oficerulu, care-i facea din ochi, i-tramitea flori etc. etc. inse in zadar, cáci d-sióra X., racnea cât o luá gur'a, si nu-si putea opri indignatiunea si spaim'a, vedindu-se imbratosiata si serutata de sluga. La típetele ei toti din casa alergara si se cunósce sfersitul scenei. Oficerulu intrandu acasa istorisi soldatului seu scen'a petrecuta, éru soldatulu minunandu-se i-respunse: „Apoi sciti, se traiti d-le sub-locotentu, vorb'a ceea: „unde dai si unde crepa.“

* **Spre scire.** La N. A v r a m u invetiatoriu in *Totvaradia*, post'a *Soborsin*, se afla spre vendiare:

A. 1500. pomi nobili a) 20, cr.

Si adeca: I. meri, — II. peri, — III. pruni, — IV. caisini, — V. ciresi, — VI. nuci a) 25 cr. — VII. agrisi (köszméte, Stachelbeere) a) 10 cr.

B. Sementiari:

VIII. fragari (dudi eperfa), sut'a cu 60 cr. — IX. prunus mahaleb, 80 cr. — X. pruni diferite soiuri

80 cr. — XI. *populus pyramidalis* 2—3 m. a) 10 cr. — XII. *periploca graeca*, o planta suitore frumoasa a) 25 cr.

C. Diferite :

XIII. Cartea „*Despre legume*“ 1. es. 60 cr. La 10 es. unulu rabatu. Porto la 1—3 es. c 5 cr; la 4—11 es. e 15 cr. — XIV. Sementia de totu soiulu de legume, cu pretiu moderatu. — XV. Cartofi *Early rose* americani 50 K. = 3 fl. — XVI. Cartofi *Snowflake* (hópehely, Schneeflocke, fulgi de nea) 1. K. = 20 cr. Cari dorescu a sadi in tomna pomii, se binevoesca a comandá pana in 10. X v. — ér pentru primavera pana la finea fauru 1881. — adangendu catra comanda si o parte a pretiului. — Espedariile se efectuescu in ordinea ce au intratu. La recerare servescu cu consennare speciala despre pomi.

Concurs.

In urmarea incuviintiariei V. Consistoriu oradanu de sub Nr. 542. B. a. c. pentru deplinirea parochiei de class'a III. *Rieni* cu fili'a *Sudrigiu* in protopresviteratulu Beiusiului, se escrie Concursu; terminulu de alegere se defige *pe 14. octobru v. a. c.*

Emolumintele sunt:

1. dela *Rieni* a) pamentu parochialu de 15. cubule semenatura, si catu-va pentru fenatie: b. Stólele indetinate; si c) quartiru cu gradina,

2. Dela Filia *Sudrigiu*: a. pamentu de 5. cubule; b. una bradie de cucuruzu sfermatu dela casa; si c. Stólele usuate. Numerulu Caseloru in ambele Comune 110..

Recurintii voru avea a tramite petitiunile sale in sensulu Stat. organicu si a Regulamentulu pentru parochii. pana la terminulu defiptu la subscrisulu in Beiusiu.

Data in Beiusiu la 6. Sept. 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Vasiliu Papp** protopresviteru.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la prima Clase a scoalei nostre confesionala din *Caransebesiu*, protopresviteratulu Caransebesiului se escrie Concursu pana la *10. octomvrie 1880.*

Cu postulu acest'a este legatu unu salariu de 300 fl. pe anu, si jumetate din accidentii.

Doritorii care voescu a recurge la acestu postu, au a si substerne recursele la presidele comitetulu parochialu greco orientalu din Caransebesiu pr vediate cu documentele.

- 1) Atestatu de botezu,
  - 2) Testimoniu despre absolvarea preparandiei,
  - 3) Testimoniu de cualificatiune,
  - 4) Atestatu despre moralitate,
- Caransebesiu in 7 Septemvrie 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Domn. protop. tract. **Nicolau Andreeviciu.**

Dupace prin decisulu venerabilulu consistoriu aradanu din 4. Septemvrie a. c. Nr. 2193. B. s'a concesu alegerea unui capelanu timpuralu pre langa parochulu Iosifu Popoviciu din *Soborsinu*, carele totodata se fe si invetiatoriu la scól'a a dou'a pentru ocuparea acestoru posturi imbinate se escrie concurs *pana la 19. Octobru, 1880.*

Emolumintele impreunate cu aceste posturi sunt: câte un'a a trei'a parte din tóte venitele si binefici-ele parochiei preotulu Iosifu Popoviciu. si 4. orgii lemne pentru incalditulu scólei.

Recurintii, dela cari se cere calificatiune pentru parochiele de a trei'a classa vor avé a-si inaintá recursele loru instruite cu documintele recerute la parintele protopopu Iosifu Belesiu in Totvárád per Soborsinu.

Soborsinu, in 15. Septemvrie, 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **Iosifu Belesiu** m. p. protopopu.

Pentru deplinirea definitiva a statiunilor invetiatoresci din protopresbiteratulu Halmagiului.

1. *Brusturi* cu emoluminte anuali: 200 fl. v. a. 5 orgii de lemne, quartiru si gradina; *diu'a alegerii 28 Septemvre.*

2. *Magulitia* cu emoluminte anuali: 200 fl. v. a. 5 orgie de lemne, quartiru si gradina, *diu'a alegerii 29 Septemvre.*

Doritorii de a ocupá vre unulu din aceste posturi suntu avisati recursele instruite in sensulu statulu organicu ale adresá comitetulu parochialu respectivu, si ale trimite subscrisulu pana la diu'a alegerii.

In contielegere cu respectivele Comitete parochiale.

Ioanu Groza m. p.

protopopu si inspect. scol.

Pentru vacant'a parochia din Comun'a *Archisiu*, protopresviteratulu Beliului.

Emolumintele sunt: dela 100 Nr. câte una mesura de cucuruzu sfarmatu; pamentu aratoriu de 16 cubule de clasa 1 aratu si lucratu de poporu; si stolele indatinate.

Doritorii de a ocupa acésta parochia sunt avisati a-si indrepta suplicele loru instruite cu documintele necesarii Dlui adm. protop. Iosifu Pintia p. u. Holod in Gyanta celu multu *pana in diu'a de 5 Octomvre v.* cand de odata se va tiené si alegerea.

Archisiu la 27 Augustu 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Josifu Pintia**, adm. protop.

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din Comun'a *Chesi'a*, protopresviteratulu Oradii mari, cerculu inpestoralu al Beliului se escrie concursu pe langa urmatórele emoluminte:

a) 84 fl. val. austr. bani gata.

b) 70 fl. val. austr. pentru fenu si paie,

c) 16 cubule de bucate, 1/2 grau, 1/2 cucuruzu
 d) Cuartiru liberu cu gradina de 1/2 jugeru si
 accidentiele cantorali dela 350 numere.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au de a
 produce: testimoniu de preparandie, de calificatiune
 si atestatu despre purtarea morala de pana aci-avendu
 ale substerne subscrisei inspectiuni scolare p. u.
 Holod in Gyanta pana in diu'a de 28 Septemvrie
 cand de odata se va tiené si alegerea.

Chesi'a la 28 Augustu v. 1880.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine: **Josifu Pintia**, inspectoru cercualu.

La prim'a publicatiune cu terminu de alegere
 pe 20 Iuliu a. c. st. v. pe vacant'a parochia gr. or.
 de clas'a a III. **Iosasiu**, ppbiteratulu Ienopolei incop-
 ciata si cu invetiatoratulu, — ne compariendu nici
 unu recurinte, cu acést'a se escrie de nou concursu
 cu terminulu de alegere *pe diu'a de 14 Octomvrie a. c.*
st. v.

a) Venitulu din parochia: 1/4 sesiune pamèntu
 de clas'a prima, biru preotiescu, câte c masura cu-
 curuzu sfarmatu dela 60 case si stolele indatinate.

b) Salariulu invetiatorescu: in bani gata 150 fl.
 v. a. 5 cubule de grau, 5 cubule de cucuruz — 8
 orgii de lemne, din care este a se incaldi si scól'a,
 cortelu liberu in localitatea scólei cu gradina in es-
 tensiune de 2 jugere.

Dela recurrenti se poftesce se produca testimoniu
 despre absolvarea theologiei, de cualificatiune si de
 moralitate, éra pana la diu'a alegerei se se presen-
 teze in vr'o Dumineca ori serbatóre la st'a biserica
 pentru de a-si arată desteritatea in cantarile séu
 cuventarile bisericesci. — Recursele adresate comite-
 telui parochialu, se voru trimite celu multu pana
 la 6 Octomvrie a. c. st. v. Dlu adm. ppopescu Nico-
 lau Beldea in Borosineu, care e si post'a ultima, cele
 mai tardiu intrate nu se voru luá in consideratiune.

Iosasiu 5 sep. 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Nicolau Beldea**, adm. ppresviter.

La prim'a publicatiune cu terminulu de alegere
 pe 20 Iuliu a. c. st. v. pe vacant'a parochia gr. or.
 de clas'a a III. **Finisiu** cu filialulu **Valea-mare**, din
 protopresbiteratulu Borosineului, necompariendu nici
 unu recurinte, cu acést'a se escrie de nou concursu
 cu terminulu de alegere *pe 12 Octomvrie a. c. st. v.*

Venitulu parochialu.

a) din parochia a matre Finisiu: 1/2 sesiune pa-
 mentu aratoriu de clas'a a III. birulu preotiescu, dela
 72 case câte un'a masura de cucuruzu sfarmatu, stó-
 lele indatinate si cortelu cu gradina in estensiune
 de 1 1/2 jugeru.

b) din fili'a Valea-mare venitulu stolariu si bi-
 rulu preotiescu dela 56 case câte o masura cucuruzu
 sfarmatu.

Dela recurrenti se poftescu se produca testimoniu
 de theologie, de cualificatiune, si de moralitate, éra
 pana la diu'a alegerei se se presente in vreo Domi-
 neca ori serbatóre la st'a biserica pentru a si arată
 desteritatea in cantari si cuvintari bisericesci. Recur-
 sele adresate comitetului parochialu celu multu pana

in 6 octomvrie a. c. st. v. se voru trimite parintelui
 administratoru protopresbiteralu Nicolau Beldea in
 Borosineu, care e si post'a ultima, — cele mai tardiu
 intrate nu se voru luá in consideratiune.

Finisiu 5 sept. 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Nicolau Beldea** m. p. adm. ppresvit.

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din **Leu-
 cusiesci**, — la prim'a alegere nearetandu-se nici unu
 recurrentu — prin acést'a se escrie de nou concursulu,
 cu terminu de alegere *pe 19/31. Octobre a. c.*

Emolumintele suntu: in bani gata 84. fl. v. a.
 12 1/2. meti de grau, si 20. cucuruzu, 36 fl. pentru
 clisa, 6 fl. pentru lumini, 5 fl. 61 cr. pentru sarie.
 10 fl. pentru conferintie, 8 fl. pentru pausialu, si 10.
 orgii de lemne, din care se incaldiesce si scól'a. Dela
 sporiulu alegendului invetiatoriu, va depinde urcarea
 salariului seu, spre a corespunde sumei de 300 fl. v. a.

Recursele, adresate respectivului Comitetu paro-
 chialu, si instruite conformu preseriseloru Statutului
 organicu, suntu a se tramite pana in presér'a ale-
 gerii parintelui Inspectoru cerc. de scóle Georgiu
 Cratiunescu, protopopu in Belincz; avendu recurrentii
 in vr'o Dumineca ori serbatóre a se presentá in bi-
 seric'a din locu spre a si arétá desteritatea in tipicu
 si cantarile bisericesci.

Leucusiesci, 26. Augustu 1880.

Comitetulu protopopescu.

In contielegere cu mine: **Georgiu Cretianescu** m. p. prot.
 si inspectoru de scóle.

Pentru statiunea invetiatorésca de clasa a II
 la scól'a confesionala din **Broseniu**, protopresbitera-
 tulu Oravitiei, Comitatulu Carasiului se escrie a trei'a
 óra concursu *pana in 21 septembrie a. c. cal. vechiu.*

Emolumintele suntu: salariu anualu 250 fl. pen-
 tru cortelu 50 fl. pentru conferintie 10 fl. pentru
 lemne, din care are a se incaldi si scól'a 60 fl. pentru
 scripturistica 8 fl. preste totu 378 fl. v. a. Doritori
 de a ocupa acestu postu, au de a si adresa recursu-
 riloru conformu statutului organicu, cu atestatele
 necesarii comitetului parochialu si a le trimite D.
 Protopresbiteru tractualu Iacobi Popoviciu in Ora-
 viti'a pana la terminulu prefiptu.

Oraviti'a in 24 Augustu 1880.

Iacobi Popoviciu m. p.

In contielegere cu Comitetulu parochialu.

Publicare de licitatiune minuenda

Pentru facerea de nou a turnului bisericeii rom.
 gr. or. si acoperirea cu plevu, se escrie concursu de
 licitatiune minuenda, carease va tiene *in 21 Septemvrie.*
st. v. 1880. la 11 óre. a. m.

Pretinlu esclamarii este 520 fl. v. a. Doritorii
 de a intreprinde acést'a lucrare sunt avisati a se
 presentá la biseric'a din Secasiu, protopresviteratulu
 Lipovii provediuti cu vadiulu de 10%, ér prelimina-
 riulu si pana atunci se póte vedé la oficiulu parochialu.
 Secasiu 6 Septemvrie 1880.

Moise Blajescu m. p.

presied. comit. par.

Vincentiu Adamu m. p.

not. comit. par.